

ÇAĞDAŞ TÜRK MİZAHINDA YENİLİKÇİ BİR YAKLAŞIM: "GİBİ" DİZİSİ

Dilek TÜRKYILMAZ*

Özet

Son zamanların fazlaca dikkat çeken platform dizilerinden birisi Feyyaz Yiğit'in Aziz Kedi ile birlikte senaryosunu yazdığı ve başrolünü Kıvanç Kılıç ve Ahmet Kürşat Öçalan ile paylaştığı "Gibi" dizisi oldu. Absürd komedi ve kara mizahın iç içe geçtiği bu dizide sıradan ve gündelik durumlar absürd ve mantık dışı olaylara dönüşerek izleyiciyi "bu dizi izleyene bir şey yapıyor ama ne yapıyor" sorusunu düşünmeye sevk ediyor. Çok samimi, çok acayip, çok absürd yorumları diziyeye ilişkin en fazla dile getirilen sözler. Biz de bu bildiride bu yorumların bir adım ötesine geçerek ve konuyu günümüz mizah kuramlarının yardımıyla izah etmeye çalışacağız. Herhangi bir diziden farklı olmasının yanında zaten zor bir tür olan absürt komedinin diğer örneklerinden de bir şekilde kendini ayırtırmayı ne şekilde sağladığını görmeye çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Güldürü, Gibi, Absürd Komedi

Giriş

"Gibi" son yıllarda Türkiye'de dikkat çeken ve geniş bir izleyici kitlesi kazanan absürt bir komedi dizisidir. İlk sezonu 2021 yılında dijital platform Exxen üzerinde yayınlanmıştır. Dizinin senaryosunu, ünlü komedyen ve yazar Feyyaz Yiğit ile Aziz Kedi birlikte kaleme almıştır. Feyyaz Yiğit aynı zamanda dizinin başrollerinden birini üstlenmiş ve karakterlere getirdiği sıra dışı yorumla izleyicilerden büyük beğeni toplamıştır. Diziyi izleyen

* Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Türk Halk Bilimi Bölümü Öğretim Üyesi
dturkyilmaz74@hotmail.com, dilek.turkyilmaz@hbv.edu.tr
DOI: 10.32704/9789751751683.2024.0297

çoğu insan sıradan ve gündelik durumların mantık dışı bir boyuta taşınması karşısındaki duygularını ifade etmekte zorlanırken; dizideki akışın, diyalogların, sahnelerin çok samimi ve çok tuhaf olması ile ilgili ortak bir kanaate sahiptirler. Bu çalışmada Gibi'ye ilişkin yorumların bir adım ötesine geçilerek, dizinin mizah anlayışı seçilmiş birkaç bölüm üzerinden daha detaylı bir analize tabi tutulmaya çalışılacaktır. Absürt komedi gibi zor bir tür içinde, bu türün diğer örneklerinden kendini ayırma konusundaki başarısı üzerinde durulacaktır. Modernleşme ve toplumsal dönüşümlerin etkisiyle sürekliliği tartışılan geleneksel Türk tiyatrosuyla olan ilişkisi hakkında da bazı yorumlar yapılmaya çalışılacaktır. Bu yorumları ve analizleri sağlıklı bir şekilde yapabilmek için öncelikli olarak dizi kısaca tanıtılacak ve geleneksel Türk tiyatrosunun seyri hakkında kısa hatırlatmalar yapılacaktır. Gibi'nin bu gelenek içindeki yerine ilişkin tespitlerde bulunulacaktır.

Dizi, ana karakterler Yılmaz (Feyyaz Yiğit), İlkkan (Kıvanç Kılınç) ve Ersoy'un (Ahmet Kürşat Öçalan), absürt bir dünyada sıradan görünen olayları akıl almaz bir şekilde karmaşık ve komik hale getirdiği ortalama kırk dakikalık bölümlerden oluşmaktadır. Kahramanların küçük bir olayın içinden büyük bir karmaşa yaratmaları ve bu karmaşanın genellikle mantık dışı bir hale gelmesi konu edilir. Her bölüm, bağımsız bir hikaye şeklinde ilerler ve bölümler arasında doğrudan bir bağlantı bulunmaz. Bu, diziyi bir antoloji havasına sokarken, farklı konulara özgün yaklaşımlar sunmasına olanak tanır. Dizide absürt komedi ve kara mizahın derin örneklerine sıkça rastlanır. Dizi bugüne kadar Altın Kelebek Ödülleri'nde En İyi Komedi Dizisi ve En İyi Komedi Dizisi Erkek Oyuncu (Feyyaz Yiğit) ödüllerini kazanmıştır. Beş sezon boyunca toplamda elli beş bölüm yayımlanmış olup, altıncı sezon hazırlıkları devam etmektedir.

Yılmaz, genellikle olayları başlatan veya işleri daha karmaşık hale getiren karakterdir. Mantık dışı ama komik bir yaklaşımı vardır ve kendince doğru bir şekilde olaylara yön verir. İlkkan, daha sakin, ancak çoğu zaman Yılmaz'ın fikirlerine kapılıp kendini absürt durumların içinde bulan karakterdir. Normal bir insan gibi davranmaya çalışsa da olayların tuhaflığına kapılmaktan kaçamaz. Ersoy grubun daha naif ve duygusal üyesidir. Genellikle olayların mantıksızlığına diğerlerinden daha fazla tepki verir, ancak absürt olayların bir parçası olmaktan o da kaçamaz.

Bilindiği gibi komedi türü, tarihsel süreç içerisinde çeşitli dönüşümlere uğramış ve farklı dönemlerde farklı biçimsel özellikler kazanmıştır. İnsan

doğası ve toplumdaki mizahi unsurlar üzerinden şekillenen komedi; kültürel, politik ve sosyal değişimlerle birlikte dönüşümler yaşamıştır. Antik dönemde Aristofanes gibi yazarların eserlerinde toplumsal eleştirinin ve hicvin ön planda olduğu Eski Yunan Komedyası genellikle mitolojik figürlerin, politik liderlerin veya halkın alışkanlıklarıyla alay eden sahne oyunlarından oluşuyordu. Roma Komedyası döneminde komedi daha çok seyirciyi eğlendirmeye yönelik, karakterlerin ve durumların abartıldığı bir form almıştı. Orta Çağ'da komedi ve dini tiyatrolarla birleşti. Mucize oyunları ve ahlaki oyunlar içinde mizah unsurları yer alsa da, bu mizah daha kontrollü ve genellikle didaktikti. Köylü mizahı halk şenliklerinde, pazarlarda ve festivallerde daha kaba ve doğrudan mizah biçiminde kendini göstermiştir. Bu dönemde mizah, toplumun alt kesimlerinin kültürel ifade biçimi olarak öne çıkmıştır. Rönesans ve Barok Dönem'de doğaçlama tiyatro geleneği olan Commedia dell'Arte, komedinin gelişiminde büyük rol oynamıştır. William Shakespeare'in romantik komedileri (Bir Yaz Gecesi Rüyası ve On İkinci Gece) komedinin edebi bir form olarak yükselişe geçtiği dönemlerden biridir. Bu eserler hem mizah hem de toplumsal meseleleri içermektedir. 18. ve 19. yüzyıl aydınlanma ve akılcı komedinin doğduğu yüzyıllar olmuştur. Bu dönemde mizah, toplumu eğitmek ve reform yapmak amacıyla daha akılcı bir forma dönüşmüştür. Molière gibi yazarlar, insan doğasının zayıflıklarını eleştirirken eğlenceli ve incelikli diyaloglarla komediyi bir araç olarak kullanmışlardır. 19. yüzyılda komedi, edebi ve tiyatral eserlerde daha ahlaki bir tona bürünmüştür. 20. ve 21. yüzyıl'da sessiz sinema ve fiziksel komedi, Charlie Chaplin ve Buster Keaton gibi sanatçılar, fiziksel hareketler ve abartılı durum komedileriyle sinemada komedinin modern biçimini tanımlamıştır. 20. yüzyılda komedi, daha çok toplumsal ve politik sorunların eleştirildiği bir tür haline gelmiştir. Monty Python ve Woody Allen gibi isimler, entelektüel mizahı ön plana çıkarmışlardır. Televizyon ve stand-up komedisi, televizyonun yaygınlaşmasıyla popüler hale geldi. Komedi artık bireysel anlatıcıların kişisel deneyimlerini ve toplumsal gözlemlerini aktardığı bir araç haline gelmiştir. Modern komedi günümüzde internet, sosyal medya ve dijital platformlar sayesinde daha geniş bir erişim sağlanan çok yönlü bir yapıya kavuşmuştur. Mizah, hem bireysel hem de küresel meseleleri ele alabilen bir ifade biçimi olarak gelişmeye devam etmektedir.¹ Komedi

¹ Komedinin geçirdiği evrelerle ilgili Anday 1965, Yüksel 1990, Arık 2001, Boudelaire 2003, Eker 2009 gibi kaynaklara bakılabilir.

eski Yunan'daki politik hicivden günümüzün dijital platformlardaki hızlı ve anlık mizahına kadar, her dönemde insanları güldürmekle kalmamış, aynı zamanda düşündürmeyi de başarmıştır.

Türk mizahı da tarih boyunca toplumsal, kültürel ve politik değişimlere paralel olarak evrilmiş, farklı dönemlerde farklı biçimler ve temalar kazanmıştır. Geleneksel halk eğlencelerinden modern sinema ve dijital platformlara uzanan Türk komedisi, toplumun mizah anlayışını, sosyal eleştiriyi ve günlük yaşamın dinamiklerini yansıtmıştır. Türk komedisinin geçirdiği temel değişim ve dönüşümler, en genel anlamıyla şu şekilde sınıflandırılabilir.²

1. Geleneksel Halk Eğlencelerinde Komedi;

Karagöz ve Hacivat: Osmanlı döneminde gelişen bu gölge oyunu, halkın mizah anlayışını şekillendiren en önemli geleneksel unsurlardan biridir. Karagöz kaba ve açık bir mizahı, Hacivat ise daha entelektüel bir mizahı temsil eder. Toplumsal eleştiri ve halkın günlük hayatından sahneler bu oyunun temelini oluşturur.

Orta Oyunu: Türk tiyatrosunun temellerinden biri olan orta oyunu, Karagöz'ün sahneye taşınmış bir versiyonu olarak kabul edilir. İbiş, Kavuklu gibi karakterler üzerinden halkın mizahi bakış açısı ve sosyal sorunlara dair eleştiriler işlenmiştir.

Meddah: Geleneksel anlatıcılık sanatı olan meddahlık, bireysel performansa dayalıdır. Meddahlar, toplumsal olayları ve karakterleri mizahi bir dille hikayeleştirerek dinleyicilere aktarır.

2. Osmanlı Dönemi ve Batı Etkisi; Tanzimat dönemiyle birlikte Türk komedisi, Batı tiyatrosundan etkilenmeye başladı. Namık Kemal ve Şinasi gibi yazarların eserleriyle mizah daha edebi bir forma kavuştu. Bu dönemde mizah, gazete ve dergilerde önemli bir yer edindi. Teodor Kasap'ın Diyojen dergisi ve Akif Bey'in mizahi oyunları toplumsal eleştiriyi ön plana çıkardı.

3. Cumhuriyet Dönemi ve Sinema; Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte, Batı tarzı tiyatro etkisini artırdı. Muhsin Ertuğrul gibi isimler sayesinde

² Türk mizahının geçirdiği evrelerle ilgili And 1969, And 1983, And 2017, Öngören 1983 gibi kaynaklara bakılabilir.

mizah tiyatrosu modern bir forma kavuştu. Türk komedisi, 1950'lerden itibaren sinema sektöründe önemli bir yer buldu. Sadri Alışık, Kemal Sunal, Adile Naşit, Şener Şen gibi sanatçılar, Türk halkının mizah anlayışını sinemada yansıttı. Kemal Sunal'ın Şaban karakteri, toplumsal eleştiriye komik bir dille işleyen bu dönemin en popüler örneklerinden biridir.

4. 1980'lerle birlikte televizyonun yaygınlaşması, Türk komedisinin yeni bir döneme girmesini sağladı. Bizimkiler, Perihan Abla, Mahallenin Muhtarları gibi komedi dizileri, Türk halkının günlük yaşamını mizahi bir dille işledi. Levent Kırca'nın Olacak O Kadar programı gibi skeç formatında toplumsal eleştiri yapan yapımlar büyük ilgi gördü. Bu dönemde, hem durum komedisi hem de politik hiciv öne çıktı. Özellikle 1980 darbesi sonrası dönemde komedi, toplumsal eleştirinin dolaylı bir aracı olarak kullanıldı.

5. Modern Sinema ve Televizyon (2000'ler ve Sonrası); Yılmaz Erdoğan ve Cem Yılmaz 2000'ler sonrası hem sahne performanslarında hem de sinemada daha modern bir mizah anlayışı geliştirdiler. Cem Yılmaz'ın filmleri ve stand-up gösterileri, güncel konuları ve evrensel mizah öğelerini birleştirerek büyük başarı kazandı. Avrupa Yakası, Leyla ile Mecnun, Geniş Aile gibi diziler, absürt mizah, durum komedisi ve kültürel göndermelerle büyük bir kitleye ulaştı. Netflix gibi dijital platformlarla birlikte Türk komedisi, küresel standartlara uygun yeni bir üretim tarzı kazandı. Daha cesur temalar ve modern anlatılar öne çıktı (Aşk 101, Gibi gibi diziler).

6. Günümüzde Türk Komedisi; Günümüzde komedi, stand-up türünde sahne performanslarının yanı sıra sosyal medya üzerinden yeni bir boyut kazandı. Vine, TikTok ve Instagram gibi platformlarda kısa ve anlık mizah popüler hale geldi. Özellikle Gibi dizisi gibi yapımlar, geleneksel komediden farklı olarak absürt mizah anlayışını öne çıkarmıştır.

Türk komedisi, geleneksel halk eğlencelerinden modern medya platformlarına kadar değişim ve dönüşüm içinde bir tür olmuştur. Toplumun ihtiyaçlarına ve dönemsel dinamiklere bağlı olarak, hem eğlence hem de eleştiri aracı olmayı başarmıştır. Bu süreçte bir kısmı, hem geleneksel köklerine sadık kalmış hem de küresel mizah anlayışını benimseyerek sürekli kendini yenilemiştir. Bu çalışmanın konusu olan Gibi, Türk komedi ve mizah türünün geçirdiği değişim ve dönüşüm sürecinde ulaşılan en güncel ve dikkat çekici örneklerden biri olarak değerlendirilebilir. Dizide

absürt komedi ve kara mizahın iç içe geçtiğini, sıradan ve gündelik durumların nasıl mantık dışı bir hal aldığını görebiliyoruz. Gibi şimdilik büyük ölçüde sinema ve televizyon alanında uzmanlaşmış araştırmacıların dikkatini çeken ve onlar tarafından analiz edilen yapılardan biri durumunda. Bunlar içinde en dikkat çekici yazılardan biri Nihan Doğan (2023) tarafından kaleme alınmıştır³. Doğan, dizinin günlük hayatın içinde normalleştirdiğimiz, farkında bile olmadan kabul ettiğimiz bazı toplumsal ve düşünsel yapıları ele aldığını, bu yapıları anlamlandırabilmek için, onların içinden belirli unsurları çekip çıkardığını, sonra bu unsurları alışlagelmiş bağlamlarından kopararak yeniden yorumladığını ve bu şekilde, öncelikle izleyiciye bir farkındalık anı yaşatıp ardından bu yapıların tuhaf yanlarını ortaya koyduğu tespitinde bulunuyor. Bu sürecin oldukça zor bir yaratıcılık gerektirdiğini çünkü insanların genelde içinde yaşadıkları sistemlerin ya da yapıların işleyişini sorgulamadığını, bunların doğal bir akışın parçası gibi görüldüğünü, ancak Gibi'nin senaristlerinin, bu kalıpların iç yüzünü çözümleyip, sistemin zayıf halkalarını bulmayı ve onları yerinden oynatmayı başardığından söz ediyor. “Böylece, yapıyı bozarak onu yeniden kurguluyorlar ve bunun sonucunda absürt bir mizah yaratıyorlar. Dizinin başarısı, tam da bu sorgulama ve bozma becerisinde yatıyor” tespitinde bulunuyor.

Gerçekten de Gibi'nin izleyiciye samimi gelen yanlarından biri, aslında günlük hayatta çok aşına olduğumuz ancak üzerine pek düşünmediğimiz alışkanlıkları ve davranış kalıplarını ele almasıdır. Bu tür yapılar, dizinin izleyiciyi hemen içine çeken doğal bir atmosfer yaratmasını sağlar. Ancak Gibi'yi diğer samimi yapımlardan ayıran şey, bu yapıların farkına varmamızı sağlayacak şekilde onları bozarak absürt bir temele oturtmasıdır. Peki hangi yapılardan bahsediyoruz? Nihan Doğan (2023) bunları gündelik hayatın kendi akışında süregelen alışkanlıklar olarak tarif ediyor. Bu akış, genelde dizilerde ya da filmlerde pek yansıtılmaz, karakterler sürekli bir aksiyon içerisinde. Ancak Gibi'de, karakterlerin evde uzanıp dinlenmesi, yemek yemesi veya kanepede televizyon izleme gibi sıradan durumları, ekrana yansıtılan hikayenin önemli bir parçası haline gelir. Bu, hem izleyiciyi kendine yakın hissettiren bir samimiyet yaratır hem de fark etmeden hayatımızda sürekli tekrar ettiğimiz davranış kalıplarını fark etmemizi sağlar.

³ Doğan, Nihan (2023) <https://guncesinema.com/yapiyi-soker-gibi/>

Dizinin başarısı, bu gibi günlük yapıları tespit edip onları hem tanıdık hem de absürt bir şekilde işlemesinden gelir. Doğan (2023) bu durumu dizinin bazı bölümlerinden hareketle izah etmeye çalışmıştır. Dizinin “Vatka” adlı bölümünde, gündelik siyasetin yüzeysel doğasına dair güçlü bir eleştiri sunulduğu tespitinde bulunuyor. Toplumsal hayatta ağırlığını yitirmiş olsa da hala tartışma konusu olan ve çoğunlukla kahvehane sohbetlerinde ya da arkadaşlar arasında yaşanan yüzeysel siyasi diyalogların bir benzerini gördüğümüzü Feyyaz Yiğit’in canlandığı Yılmaz karakterinin, bu tür tartışmaların merkezine, oldukça absürt bir bağlamda yerleştirilmiş bir figür olduğunu söylemektedir. Yılmaz, 80’ler modasına ve özellikle vatkalı ceketlere olan sevgisi yüzünden çevresi tarafından dışlanır, eleştirilir ve hatta ötekileştirilir. Daha da ilginç olan, Yılmaz’ın vatkalı ceketleri neden savunduğunu rasyonelleştirme gereği bile duymaması ve arkadaşlarının da bu yüzden ona ağır eleştiriler yöneltmesidir. Bu durum, günlük hayatımızda tanık olduğumuz yüzeysel siyaset tartışmalarını çağırıştırır. Dizi bu tartışmaların absürtlüğünü, yüzeysel politik söylemleri siyasetten kopuk bir unsur, yani vatkalı ceket gibi alakasız bir konuya taşıyarak gözler önüne serer. Bu yöntemle, aşına olduğumuz siyasi diyalogların ve ötekileştirici davranışların nasıl kırılğan, anlamdan yoksun ve komik bir yapıya sahip olduğunu fark ederiz. Dizi, bu yapıyı bozarak hem izleyiciyi düşündürür hem de gündelik yaşamın bu yönlerini mizahi bir perspektifle eleştirir biçiminde tespitlerde bulunur.

Gelenek, dizide sorgulanan temel yapılardan biri olarak dikkat çeker. “Kan Parası” adlı bölümde, bir gelenek olan diyet ödeme pratiği ele alınır ve bu durumun taraflarca nasıl manipüle edilebileceği gösterilir. Gelenek, çoğu zaman insanlar tarafından sorgulanmadan kabul edilir, hatta modern şehir yaşamında bile bu türden adetlere uyulduğu görülür. Yerel kültürlere duyulan saygı veya gelenekten gelen bir otorite karşısında direnç gösterilmemesi, bu uyumun temel nedenlerinden biri olabilir. Doğan (2023) “bir taşra hikayesinde ya da dram filminde, sokak düğününde seken bir kurşun nedeniyle birinin hayatını kaybetmesi ve bunun sonucunda diyet talep edilmesi izleyici için olağan bir durumdur, çünkü bu tanıdık bir kalıptır. Ancak Gibi’de bu geleneksel yapının absürtlüğü, parçaların yerinden sökülüp başka parçalarla değiştirilmesiyle ortaya çıkar. Örneğin, birinin ölüm sebebi olarak çay tabağının yere düşmesi ve çıkan sesle birinin korkudan kalp krizi geçirip hayatını kaybetmesi ele alınır. Bu senaryoda şok

etkisi yaratan, olayların gerçek dışılığı değil yapıya aykırı bir şekilde bir araya getirilişleridir. Çay tabağının düşmesi de, birinin kalp krizi geçirmesi de, diyet talebi de kendi bağlamlarında anlamlıdır. Ancak bu parçalar, farklı yapılar ait oldukları bağlamdan çıkarılarak yeni bir düzende birleştirilir ve bu durum, absürtiteye kapı aralar. Dizi, izleyiciyi hem bu yapının kırılğanlığıyla yüzleştirir hem de sorgulamaya teşvik eder” biçiminde bu bölümü analiz etmiştir.

Dizinin “Gülneray” bölümünde, geleneksel toplumsal yapıların modern kent yaşamına nasıl taşındığı ve bu süreçte nasıl sorgulandığı ele alınır. Kırsalda hala etkisini sürdüren ağılık düzeni, modern şehir ortamında kendini yeniden gösterir. Hikayede, iç göçle kente gelmiş bir kadının şehirde var olma mücadelesi, bu geleneksel sistemle karşılaşmasıyla bir çatışmaya dönüşür. Doğan’ın (2023) ifadesiyle ilk etapta, Yeşilçam melodramlarında sıkça gördüğümüz, farklı dünyalardan gelen karakterlerin uzlaştırılması izlenimi yaratılır. Karakterler kendilerini tanımaya davet eden ağaya gider ve ilk başta bu yapıya uyum sağlıyor gibi görünürler. Ancak hikayenin akışı, alışıldık kalıpları kırmaya başlar. Yanlarında getirdikleri badminton raketleriyle evin ortasında oyun oynamak zorunda kaldıklarında, bu geleneksel bağlamın absürtlüğü açık bir şekilde gözler önüne serilir. İzleyicinin geleneksel sisteme eleştiri beklediği taraf şehirli karakterken, eleştiri bu kez ağanın kendisinden gelir: “Bazen ben de düşünüyorum, çok saçma geliyor, ama sistem bu... Ortada bir piramit var, en tepesinde ben!” Bu diyalog, hem ağa figürünün sistemin sorgulanamaz bir parçası olduğu algısını yıkar, hem de bu sistemin saçmalığını geleneksel yapının merkezindeki bir figürün ağzından dile getirerek yapısal eleştiriye güçlendirir. Doğan (2023) “bu bölüm böylece, hem mizahın hem de eleştirinin katmanlarını ustalıklı bir araya getirir” şeklindeki sözleriyle bölümü analiz eder.

Seçilmiş üç bölüm üzerinden kısaca yapılan bu değerlendirmeler Gibi’nin Türk mizah kültüründe dikkat çekici bir yenilik olarak öne çıktığını gösteriyor. Absürt mizah türünde şekillenen bu dizi, hem içeriği hem de işleyiş biçimiyle geleneksel Türk mizah anlayışından belirgin şekilde ayrılırken aynı zamanda geleneksel mizahın güldürü öğelerini farklı perspektiflerle ele alarak Türk mizah kültürüne modern bir soluk getirmektedir. Dizinin Türk mizah kültürü açısından değerlendirilebilecek bazı temel yönleri şöyle ele alınabilir.

Geleneksel Türk mizahı, daha çok günlük hayatın aksayan yönleriyle dalga geçen, toplumsal normları eleştiren bir mizah anlayışına sahiptir. Nasreddin Hoca fıkraları, Karagöz-Hacivat ve Meddah hikayeleri gibi örnekler, Türk mizahının absürt öğeler barındırmasına rağmen bunu toplumsal değerlerle dengede tuttuğunu gösterir. Gibi ise doğrudan absürtün merkezde olduğu, günlük hayatın sıradan olaylarını alıp uç bir mantıksızlıkla harmanlayan bir yapıya sahiptir.

Gibi, modern bir mizah türüyle çalışsa da Türk mizah geleneğinin bazı unsurlarını dönüştürerek kullanır. Geleneksel Türk mizahında olduğu gibi, Gibi de topluma yönelik bir eleştiri taşır. Ancak bu eleştiriler dolaylı değil, alaycı ve keskin bir üslupla yapılır. Türk mizahında Karagöz ve Hacivat gibi tiplerin çatışmaları, Gibi’de Yılmaz ve İlkan arasındaki dinamikte modernize edilmiştir. Yılmaz, akli sıra bir çözüm üreticisi, İlkan ise bu çözümleri daha da içinden çıkılmaz hale getiren bir anti-kahraman gibidir.

Türk mizahında günlük hayatın ele alınışı, çoğunlukla realist bir bakış açısıyla yapılır. Gibi sıradan olayların içindeki absürtü açığa çıkararak farklı bir mizah formu yaratır.

Dizi, Türk mizahında daha az kullanılan bazı tekniklerle dikkat çekmektedir. Gibi, mizahında karamsar ve trajikomik unsurlara yer verir. Bu, geleneksel Türk mizahında pek rastlanmayan bir üsluptur. Türk mizahında ironi ve alay sıklıkla kullanılsa da Gibi bu unsurları daha minimal bir şekilde işler. İzleyici olayların saçmalığına gülerken aynı zamanda bunların gerçekte ne kadar tanıdık olduğunu fark eder.

Gibi, Türk mizahının modern izleyici kitlesine nasıl evrildiğini anlamak için önemli bir örnektir. Geleneksel hikayelerin basit ve herkesin anlayabileceği yapısından farklı olarak, Gibi daha entelektüel ve düşünsel bir mizah sunar. Sosyal medyanın yaygınlaşması ve internet kültürünün etkisiyle, daha kısa ve vurucu mizah tarzı ortaya çıkmıştır. Gibi, bu dinamiklere uyum sağlayarak genç izleyici kitlesini kendine çeker.

Gibi, klasik Türk mizahıyla arasına mesafe koyarak yeni bir tür yaratırken, aslında geleneksel mizahın bir evrimi olarak değerlendirilebilir. Absürt mizahı, günlük yaşamın içinden çıkardığı ilginç olaylarla birleştirmesi, diziyi Türk mizah kültürünün modernleşme sürecinde bir kilometre taşı haline getirir. Komedi unsurlarını sadece güldürmek için değil, toplumu ve bireyin kendisini sorgulaması için bir araç olarak da kullanır.

Sonuç olarak Gibi'nin Türk mizah kültüründe absürt mizahın başarılı bir temsilcisi olarak, yeni nesil izleyicinin beğenisini kazandığını söylemek mümkündür. Bu dizi, geleneksel Türk mizahındaki anlatı yapısına yenilikler ekleyerek ve modern mizah tekniklerini benimseyerek, mizahın evrimine katkıda bulunmuştur. Toplumsal olaylara getirdiği özgün bakış açısıyla hem eğlendirip hem de düşündürmektedir. Kanaatimizce Gibi, Türk mizah tarihine, mizahın yeni bir boyut kazandığı bir dönemin temsilcisi olarak geçecektir.

Kaynakça

And, Metin (1969). *Geleneksel Türk Tiyatrosu (Kukla-Karagöz-Ortaoyunu)*. İstanbul: Bilgi Yayınevi.

And, Metin (1983). *Türk Tiyatrosunun Evreleri*. Ankara: Turhan Kitabevi.

And, Metin (2017). *Başlangıcından 1983'e Türk Tiyatro Tarihi*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Anday, Melih Cevdet (1965). *Gelişen Komedyası*. İstanbul: Adam Yayınları.

Yüksel, Arık. (1990). "Antik Yunan Tiyatrosunda Komedyanın Evreleri", Ankara Üniversitesi Dil Ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 33(1-2), 557-569.

Boudelaire, Charles (2003). *Gülmenin Özü*. (Çev. İrfan Yalçın). İstanbul: İris Yayınları.

Doğan, Nihan (2023). "Yapıyı Söker 'Gibi'" <https://guncesinema.com/yapiyi-soker-gibi/>

Eker, Gülin Ögüt (2009). *İnsan, Kültür, Mizah (Eğlence Endüstrisinde Tüketim Nesnesi Olarak Mizah)*, Ankara: Grafiker Yayınları.

Öngören, Ferit (1983). *Cumhuriyet Dönemi Türk Mizahı ve Hicvi (1923-1983)*, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Yüksel, Ayşegül. (1990). "Antik Yunan Tiyatrosunda Komedyanın Evreleri". Ankara Üniversitesi Dil Ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 33(1-2), 557-569.